

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru economii numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERȚIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Fișpani noi.

Guvernul Fejérváry a început a-și căuta razimurile de lipsă în țară. O începe cu fișpanii, cari nu-s oficanți ai comitatelor, ci oameni de încredere ai guvernului, puși în fruntea fiecărui comitat cu scop de a supraveghia lucrarea funcționarilor aleși de comitat (dela vicișpan în jos). Fiindcă în fișpanii vechiului guvern alui Tisza, Fejérváry nu în toți are încredere, a început primenirea lor. A numit deocamdată fișpani noi în 4 comitate: Pesta, Arad, Sătmar și Cluj. Vor urma apoi și alții.

Ziarele maghiare ce să țin apropiate de guvern, spun că tare să înșală cei-ce cred că guvernul acesta „neparlamentar“ ar fi ferit de lumea maghiară, că atîta bărbați nemaghiari neescepționabili i-să imbie a-i sta la îndemînă în țară pentru a scoate țara din halul în care au dus-o kossuthiștii, — că poate pune în tot comitatul trei fișpani, nu unul. O, nu vă jurați, atotștiutoare foi, vă credem iute. Doar' unde mai tare ca între Unguri să găsec roiu de „primitori“ ai — oaselor grase?...

Cuceriri „naționale“.

Foile apropiate de guvern aduc știri, că cam ce o să se suprină în programul (planul de muncă) al noului guvern. Din toate reese un singur lucru, pe care noi l'am spus deja repetit: și acest guvern are să încerce fel și fel de nebulni noi în scopul maghiarizării. Va veni cu program, în care toate lucrările vor avea ca stea conducătoare, poate cam ascunsă în depărtare, — maghiarizarea și ridicarea poporului maghiar, dar' nu și a celorlalte naționalități.

Chiar și votul universal legat de cetit și scris, Kristoffy asigură meru pe frații săi, ca va fi de folos Maghiarilor mai presus de toate. Că bine că da la „toți“ acest drept, dar' felul cum să va executa (îndeplină) legea, are să fie așa mișelesc, că noi tot nedreptățiți vom rămînea! Că cine va da „atestatul“ că știți ceti, — dela asta atirna!

Noi avem mare neîncredere și teamă, că vom fi de nou batjocuriți și de acest guvern.

Apunerea pretiniei.

Să știe ce bucurie făcuse în cercuri maghiare, că Croații ar fi gata a sprigin pe Unguri în lupta contra Vienei, — în schimbul de a li să da și lor ceea-ce vor cere, de cătră kossuthiști, de vor ajunge la putere. Dar' aceia erau numai niște frnturi de partide opoziționale.

Acum au ținut adunări partidele dela putere din Croația, și ei declară, că nici prin minte nu le trece a sprigin coalitia kossuthistă, căci, zic aceștia, după cele întimplat, toată lumea vede, că această coalitie maghiară e foarte departe de-a ajunge la creangă verde! Și o întovărășie cu ea, ar fi o politică de aventurieri (de pușcă 'n lună), pentru care politici dela putere în Croația, nu au deloc gust și plăcere! — Deci iată prea iute în apunere pretenia Croaților de cari kossuthiștii începuseră a-și anina unele nădejdi frumoase.

Amenințare.

Unele ziare aduc știrea, că ministrul Kristoffy nimicind hotărîrile comitatelor de a nu primi dările și a nu le trimite la cassa statului, — le-a scris totodată și aceea, că de nu să supun, suspendează fără cruțare din slujbe pe toți, dela vicișpan până la haiduc și pune alții în loc, că are destui!

Adunări populare.

La Vinț.

La Vințul-de-jos a fost conchemată pe ieri în 27 Oct.

Despre această adunare am auzit, că a pus în mișcare întreg roiul de buzgari ai administrației: sunt chemați biraele și notarii, la porunci, de nu mai au odichnă și-s trimiși prin sate, ca să sparie poporul, ca să nu să ducă la adunare, că de să duc va fi și și (o să vină lăcuste și ciumă pe oameni, mai rele ca lăcustele ce azi le ro și pasc toate!)

Să vede că administrația acestui cerc, vrea să se arate mai năzdravănă odată, ca cea din alte cercuri.

Vom da de știre de-a fost poporul român din aceste părți mai slab ca cel de pe aiurea.

La Lugoș.

La Lugoș, precum am mai vestit, adunarea cea mare va fi în 5 Noemvrie.

Despre adunarea aceasta să scrie, că va fi presidată de binecunoscutul mare Român protopopul gr-or. al Lugoșului, de Dr. George Popovici, lucru care affindu-se, va atrage tot poporul din acel ținut, căci să știe că acest vrednic fruntaș, nu să pune decit în fruntea celor mai serioase și demne mișcări. — Ba să spune că și deputații din alte comitate, și deputații nostri și deputatul Slovacilor Hodșa, vor să vină la această adunare, care să pregătește în cadre mari.

Să auzim că a fost măreață!

La Sebeș.

Pentru a lua hotărîri privitoare la situația politică, convocăm pe toți locuitorii de pe teritoriul cercului electoral al Sebeșului-săsesc, la

Adunarea poporală

care să va ținea *Duminecă în 29 Octomvrie n.*, la orele 12, în piața mică, sub cerul liber, din Sebeșul-săsesc.

Program: 1. Discursiune asupra stării generale politice. 2. Desbaterea și luarea unui conclud asupra votului universal.

Sebeșul-săsesc, 23 Octomvrie 1905.

Ioan Bojiția; Dr. A. Străvoiu; Dr. Nicolae Lazar; C. Crețioescu; George Tatar.

Cercul Cristian

este ținut în neîncetată orientare de cătră zelosul său deputat dl Dr. Nicolae Comșa. După adunările vestite deja și de noi, Dumineca trecută deputatul a ținut adunări și frumoase dări de samă în frunțașele comune *Poplaca, Gurdrîu și Ortat*, fiind primit cu însuflețire și luind avizul poporului, care l'a îndrumat a cere în dietă vot universal fără restrîngere, fără cerința cetitului și scrisului.

Însuflețire mare și aci ca peste

tot locul și încredere deputaților naționali.

Dumineca viitoare va eși în alte puncte ale cercului.

La Varadia și Coștetu.

Subsemnații convocăm pe *Duminecă în 16/29 Octomvrie a. c.*, două

adunări populare

și anume:

1. În comuna *Varadia*, la 9 ore a. m., înaintea ospătăriei mari și

2. În comuna *Coștetu*, la 3 ore p. m., înaintea bisericii ort. rom. cu următoarea

Ordine de zi: 1. Constituirea adunării; 2. Pronunțare asupra situației politice din țară. 3. Sufragiul universal; 4. Organizarea cercului electoral Moravița.

Vêrșeț, la 6/19 Octomvrie 1905.

Avram Corcea, paroch; Dr. Petru Zepeneag, avocat; Dr. Octavian Proșțian, medic; Eftrem Mioc, comerciant; Bartolomeiu Panciovian, proprietar; Alexandru Guga, preot; Victor Trailovici, preot; Simion Schiopu, comerciant; Ioan Pepa, protopresbiter și adm. prot.; Vladimir Spătariu, avocat; Aurel Alexandrescu, proprietar; Avram Mateta, proprietar; Ioan Mitâr, preot; Ioan Tătucu, preot; Iuliu Iorgoviciu, preot; Petru Adam, învățător; Mihail Andreiu, învățător; Dr. Nicolae Popovici, avocat; Mihail Simu, învățător; Nicolae Corcea, comerciant; Alimpie Ciuca, econom; Simeon Ureche, comerciant; Patriciu Rămianțu, învățător; Stefan Otonoagă, învăț.; George Nedelco, avocat; Ioan Adam, învăț.; Iosif Maleta, proprietar; Ioan Liuba, proprietar; Meilă Ureche, econom; Constantin Miloia, econom; Petru Petrovici, măsar; Mihail P. Moise, comerc.

Vor urma.

Șirul de adunări populare va urma și mai departe în toate părțile, căci tot mai mult lumea să încredințază că-s de folos pentru înălțarea inimilor în popor, ca și în cărturărime.

Deputații nostri în o consfătuire a lor au și împărțit între sine comitatele prin cari să meargă, după un plan bun.

Slovacii oprîți.

Blastămată și păcătoasă în îndrăzneala ei, pe întrecute, să arată administrația de printre frații nostri de suferințe Slovaci.

Ei au înștiințat pe Dumineca trecută o adunare la *Turceanski-Svati-Martin*, (Turocz-Szt.-Márton) și, buni naționaliști cum sunt, au scris înștiințarea în limba lor națională slovacă. Ah! Atît i-a trebui îmbuibatului lor solgăbirău! Ca mușcat de viperă a sărit văzînd înștiințarea și aruncîndu-o dela sine a spus, că nu ia la cunoștință, nimic, el nu cunoaște altă scrioare decit ungurească în oficiul său. S'a dat recurs la comitat. Comitatul a întărit și el volnicia solgăbirăului. Acum e recursul mai departe.

Slovacii din *Miava* au înștiințat și ei o adunare poporală politică. Au dat hrtia ungurește. Cu toate acestea satrapul cercului, solgăbirău n'a voit să iee la cunoștință ținerea ei. Au recurat la ministru. Ministrul a poruncit să lase a să ținea adunarea. Vor pune deci un termin nou și o vor ținea și mai măreață și mai însuflețită.

„Partidul“...

— Din minunile pasivității. —

E mai presus de ori-ce îndolia pentru o judecată dreptă cum-pânitoare a lucrurilor, — că politica activistă a cucerit la noi Românii din țările Coroanei ungare, repede de tot, tot terenul locuit de Români. Și era numai firească să fie așa. Căci pe urma vestitei „crize“ din comitetul național sibian, sufletele marelui obște fuseseră cuprinse de un așa disgust, de o așa deprimare, desnădejde, că cei mai mulți, și din popor și din cărturării lui, cu suflete îndurerate, să daseră la o parte cînd mai era vorbă de politică. Iar' între astfel de stări, era să se reverse tot mai pustiitor și a toate nomolitor valul lacom al politice șovinistilor cari ne guvernează din Pesta.

Numai o idee nouă, mare, care să răpească masele întregi de popor la mișcări puternice, la nouă încordare nobilă a puterilor, la asvîrlirea lor în lupte cari înferbîntîndu-le singele, să le facă să uite micile mizerii a vestitei „crize“, — putea repara pustiirea ce o făcuse în suflete, cea nenorocită criză.

Și idea aceasta nu putea fi alta, decît răpirea poporului la luptele electorale, date piept la piept, roscolitoare a toată bărbăția, și scoțînd la iveală caracterele și în popor și în cărturărime, caractere de vederea cărora să se electrizeze încă odată toate sufletele! Iar' aceasta să putea numai prin fecerea dela ținuta politică pasivistă, la activitate!

Și activitatea, primită, la început, cu oare-care rezervă în multe părți, repede de tot a cucerit pe toți iubitorii de sincere manifestări naționale trezitoare a poporului, și ea s'a dovedit de mijloc desăvîrșit bun pentru scopul ce-l urmărea introducerea ei. Căci:

1. Prin activitate s'a dat întii nouă viață foilor noastre naționale, ca organe ale răspîndirii bunelor porniri în popor;

2. Prin ea s'a dat privilegiu poporului a arăta întrucît sufletul lui mai e bun ori s'a stricat în lunga eră pasivistă, — și poporul s'a dovedit tot așa de bun cum îl țineau cei cu credință în viitorul lui;

3. Iar' dovedită fiind aceasta, s'a dat nou oleu sfînt în candelile iubirii de neam din inimile cărturarilor, în cari în multe începuse a-și face cuib desnădejdea și resignarea dureroasă; — și

4. Prin activitate s'a schimbat de-odată, în spre bine, întreagă înfățișarea, din adîncime, ca și dela suprafață, a mișcării și vieții noastre naționale!

Cei 8 deputați n'au avut privilegiu în dietă, a face mai mult, fiind dieta tot închisă, — dar' ei au folosit timpul de a să pogori în popor, chemîndu-l peste tot locul la adunări politice. Și cui nu-i crește inima văzînd însuflețirea cu care poporul peste tot locul, întimpină pe apostolii săi, pe activiștii ce-l caută? Cînd, de zeci

de ani, am avut noi sărbători naționale politice mai mărețe ca cele ce le avem acum săptămîna de săptămîna în adunările de popor puse la cale de activiștii nostri?

Noi, între altele, vedem în aceste adunări un fel de plebiscit cuminte, un fel de continuare în popor a conferenței naționale din 10 Ianuarie a. c., în care să culege avizul poporului, judecata lui, asupra politicei activiste pornite din acea conferință!

Și cu mîngăiere sufletească vedem, că credința noastră din inima poporului a pornit, deci pe bune căi ne vedem îndrumați!

Unde a văzut cineva la o adunare de popor, o contra-manifestație cît decît, care să ne deese să bănuim, că poporul ar fi și el „pasivist“? Nici urmă! Ba și puținele ostrovuri ale pasivității, cum era Lugoșul și Clujul, etc., să scufundă mereu în valul sănătos ce le copleșește. Glasurile pasiviste sunt tot mai sfite, tot mai timide. Insuși colaboratorul „Drapelului“ dl Gașpar, martir al acestui ziar pasivist, subscris convocare de adunare activistă de popor, în chiar Lugoșul! Și va fi o adunare cum mai rar, demonstrînd bunilor Români dela „Drapelul“, la ei acasă, că rămân tot mai mult singuri, că tot mai mult devin — țărmi ce să surpă în valurile ce-i spală.

Curentul merge rîpînd cu sine totul, — și nicăiri nu să da o împotrivire lui, dovadă că din inima tuturor Românilor izvoarește!

În fața acestei priveliști cuceritoare, ne pare cel puțin de tot hazul, gravitatea cu care singurul ziar rămas încă necapacitabil, „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov, — să sufucă la dicții în numele „partidului național“ pasivist, care e întreg (?), neclintit (!) și pentru care activiștii sunt simpli „dezertori“ vrednici de scuturat de urechi, ca să revie la matcă (!!).

Dar' dacă tot poporul românesc, unde numai a fost conchemat și unde să va conchema încă, aleargă atît de cu drag sub steagul activității, ca singurul ce-l mai poate electriza la viață națională, — apoi, mai-că Doamne, de care „partid“ neclintit, întreg, sănătos, mai vorbește „Gazeta“ dela Brașov?

Cari sunt cetele, masele de Români, ce formează marea ei partid?

Nu i-să pare „Gazetei“ compromișător pentru însași reputațiunea ei de ziar cu judecată, — a mai stărui cu atîta îndîrjire de moară de vînt, în aceea, că „partidul“ e cu ea, și noi suntem „dezertori“? Cum? Tot poporul nostru e „dezertor“, dacă merge după cum inima lui îi spune că e mai bine?

Să încerce „Gazeta“ să aranjeze ea nu zăci de adunări, cite au arangiat și arangiază într'una activiștii, ci una singură care să detune pe lîngă pasivitate ca fiind purtătoare de mai multă înțelepciune politică, — și atunci suntem gata a o lua în serios cînd mai vorbește despre aceste lucruri, — altfel de-ne-voe a ne îndoi de serioșitatea și buna credință a scriselor ei pasiviste!

barea în bine ar urma de sine. Frunzașii din Cluj să vie de fapt între studenți, și cu sfaturile lor mature și bătrânești, să lumineze căile tinerilor, cari îi vor asculta... Numai așa am putea ajunge să vestim lumii o știre îmbucurătoare, ca cea din numărul trecut al „Libertății”, în care era atita ironie față de stările de azi!

Adevărul.

NOUȚĂȚI

Vederi din skiopticon au fost arătate Duminică trecută de emișii Despărțământului Orăștie al Asociațiunii și Reuniunea Economică, în comuna vecină Turdaș. Școala s'a umplut de popor, bărbați, femei și tineret, cari au admirat prea frumoasele chipuri, pe cari le proiecta skiopticonul cîrmuit de dñii Const. Baicu și Adrian Cristea, în vreme-ce preutul Ioan Moța țilcuia poporului care chip ce reprezintă și istoria lui pe scurt. Poporul a rămas cu drept cuvînt foarte încîntat de vedeniile ce i-s'au arătat: chipuri mari din viața Mintuitorului, căci skiopticonul a funcționat foarte bine.

Di Baicu a ținut apoi o prelegere despre înșămătatea pomăritului stărind să se folosească oamenii de favorurile ce le dă Reuniunea Economică din Orăștie, împărțind an de an mii de altoi așa de leftine.

Mare scumpire a banilor. E foarte bătaoare la ochi scumpirea cea din cale-afară a banilor de cătră cele mai mari bănci. Nu demult banca engleză și cea germană au urcat interesele după împrumuturile mari ce dau, cu 1% întreg. Știindu-să cum la atari bănci mari urcările ce și scăderile să fac tot cam cu 1/4 percent și și acela în răstimpuri rare, — urcarea cu 1 percent întreg a isbit pe toată lumea. Firește le-au urmat și celelalte bănci mari, cari au legături cu ele. A urcat atunci și banca austro-ungară etalonul ei, iar acum după abia vre-o două luni, banca austro-ungară urcă de nou etalonul de interese, și anume cu 1 percent întreg! În urma acestora firește și băncile celelalte din țară, care împrumută sume mari dela ea, sunt silite a-și urca față de datorașii lor cametele la împrumuturi.

Alegerea de primar în Balomir (cercul Orăștie) s'a făcut în 19 Oct. Primarul din Balomir a fost printre pușinii din acest cerc cu popor român deștept, care n'a voit să meargă la alegeri cu poporul, ci s'a ținut de pulpana „domnilor” și a părăsit steagul de fală românesc.

Era numai lucru cuminte și frumos din partea fraților Balomireni, dacă

tremur îi cuprinse tot corpul dar buzele rămaseră mute; nici un cuvînt nu să auzi. Atunci să aruncă că un animal tatăl asupra lui și loviturile urmau una după alta.

„Pentru Dzeu, lasă-l pe sârmanul copil, tu îți uiți de tine!” zise dama cea frumoasă, care să spărie și ea de vederea furiei.

„Ba nu! Încăpăținarea lui, are să se frîngă!” răspunse tata — și apoi lasă copilul liber.

„Așa! Și încă odată atita capeți, de nu vei zice îndată „mamă dragă.”

Atunci micul băiat ridică privirea lui umedă de lacrimile amare ce îi curgiau șiroiu pe fața tristă, și împletindu-și mânuțele zise ofînd: „mamă... mamă dragă!”

Plin de măcnire părăsi tatăl său odaia, — urmat de tinăra lui soție! De aici încolo nici unul dintre ei nu mai cerură băiatului să zică „mamă”. Îl lăsară în voia lui.

(Va urma.)

la această alegere să sileau să pună alt primar, mai credincios neamului românesc. Aflăm însă cu durere, că Balomireni nici n'au pus contra-candidat, ci l'au lăsat să iasă vechiul primar cu „aclamație”!

Ce frumos s'au purtat la alegerea de primar frații noștri din Sibot, și ce puțin hotărîți vecinii lor din Balomir. Că nici în candidație macar n'au adus pe vre-un alt frunzaș bun din comuna lor.

Cancelaria advocațională a dlui Dr. Aurel Vlad s'a strămutat din localul de pîn'acum, în strada Berăriei (în dreapta dela judecătoria) în casa unde era Conservatoriul de muzică.

„Ardeleana” și-a ales de secretar de bancă pe dl *I. I. Lăpădat*, secretar II la „Asociațiune”, făcînd prin aceasta o prea frumoasă acuziție pentru corpul său de funcționari. Dl Lăpădat va veni la Orăștie numai în primăvara viitoare. Pîn'atunci va face studii la bănci mari în Pesta și aiurea, studiindu-le organizația și felul de conducere.

La „masa studenților” dela gimnaziul din Brad au intrat următoarele dăruiri: dela Nicolau Pop, capelan în Ormîndea 3 cor. ca cunună eternă pentru fer. Lazar Comșa, preot în Ribîța; Corvineana din Hunedoara 68 cor., cunună eternă pentru fer. Nicolau Stoichița cassar în Hunedoara; Ioan Neagoe, director la „Steaua” 10 cor., cunună eternă pentru fericitul Petru Tisu, avocat; Constantin Pop, prot. în Baia-de-Criș 10 cor. și Elisa Bota din Brad 6 cor. Marimonioșii dăruitori primească profundă mulțumită!

Comisiunea administrativă.

Un colonel turc dspre armata română. De curînd s'a dat un banchet militar în Botoșani după manevre. La toastul rostit acolo de generalul Manu, colonelul turc Chevket Bey, decanul atașatilor militari, a răspuns printr'un toast mai lung, în care a zis următoarele: „Mă simt foarte fericit de a vă exprima eu însumi toată plăcerea pe care am avut-o în timpul acestor mari manevre regale ale corpului 4 de armată, căci aceste mari manevre ne-au procurat odată mai mult privilegiul, de a admira de aproape eminențele calității militare ale distinșilor voștri ofițeri și frumoasa ținută a trupelor române, a căror putere de suportare și sobrietate, sunt de toată lumea recunoscute.”

Ha-ha-ha! „Déva és Vidéke” ne aduce știrea, că Dr. Aurel Vlad e luat de guvern în combinație de a fi numit fișpan al comitatului Hunedoarei, și foaia din Deva speriată scrie: „Dr. Vlad într'adevăr că ar merita demnitatea de fișpan mai mult ca ori-cîți foști și viitori fișpani”, — dar între împrumuturile de azi îl roagă ca să nu primească a face acest serviciu „trădător”.

Apoi să nu rîzi cu hohot de vedeniile ce le au patrioșii noștri?

Congregație comitatensă ordinară avem mîne (Sîmbătă în 28 c.) la Deva. Fiind vorbă, și de niște alegeri, va fi bine cercetată. Ci-că la Hunedoara va fi ales primpretor C. Höhn dela Ilia. Vine pe tapet și chestia deschiderii unei a treia apotecă la Orăștie. Orașul a hotărît că nu e lipsă de ea, e rîndul conregației să-și dea și ea parerea.

Fioroasa omorîre a unui avocat. Nu s'au împlinit decît doi ani, de cînd la Becicherec doi frați Sîrbi ajunși la sapă de lemn în urna neomeșiei advocatului și deputatului Eremits (Sîrb), l'au omorît pe acesta în stradă, zdrobindu-i capul. Sîmbătă, la amiază, în săptămîna trecută, s'a petrecut un omor tot așa de fioros în Sabadca. Negustorul de cai Ulrich Mihály s'a năpustit asupra advocatului și deputatului sîrb Milan Milosavlyevits și cu o bită de fer i-a zdrobit capul. După ce s'a săvîrșit omorul, ucigașul s'a dus el singur la judecătoria unde a spus cele petrecute. Judecătorul a crezut întîi că e nebun, și vorbește în prostie. Curînd sosî însă și la judecătoria vestea, că într'adevăr omorul înfloritor s'a petrecut. Judele areștă atunci pe ucigaș. Întrebîndu-l de ce a săvîrșit omorul, acesta a răspuns: — Am avut avere frumoasă, două sute jugăre, fiind într'o mare strîmtoare cu un proces, advocatul pe care l'am

omorît, îmi dăduse sfatul să scriu averea pe numele lui, căci altfel să poate s'o perd întreaga. L'am ascultat, căci aveam încredere într'însul. Cînd colo, după ce s'a isprăvit cu procesul și averea mea nu mai putea fi în primejdie, am cerut'o îndărăt. El n'a mai vrut s'audă de asta, ci așa zicînd m'a jăfuit, lăsîndu-mă peritor de foame! Ba a fost așa de fără suflet, încât alaltăieri n'a vrut să-mi mijlocească dela bancă la care e director, nici un împrumut de 30 coroane! Sunt patru ani de cînd viața mea e chin, de cînd am zis că-l omor. Acum, că s'a arătat atît de neîndurător față de mine, m'am hotărît să-l omor. L'am pîndit și cu lovituri de bită i-am zdrobit capul. Faceți acum cu mine ce Vă place. Eu mi-am tras socoteala. — Cînd făcea mărturisirea aceasta ucigașul tremura în toată ființa lui și era aprins de tot. Omorul la săvîrșit ziua la orele 12½. Advocatul să întorcea spre casă cu un prietin. Lîngă biserică de odată să trezi, că cineva îl lovește în cap, dela spată, cu așa putere, încît căzî grămadă la pămînt. Ulrich îi mai dete apoi acolo jos 8 lovituri așa de grozave, că-i zdrobi capul, creerii stropiseră păretele, iar osul capului sări în țandări. Braun voind să apere pe tovarășul său, căpătă și el două lovituri pe braț așa de puternice, încît l'au dus pe sus acasă.

Mergînd vestea despre omor, lume multă s'a adunat în piața mare. P'atunci însă ucigașul ajunse la judecătoria, și advocatul era mort.

Milosavlyevits împlinise tocmai 60 de ani. Era om bogat, cu mare trecere între Sîrbi. Deputat a fost ales astă iarnă, nu însă ca să țină cu partidul sîrbesc național, ci cu stăpînirea, și s'a ales chiar împotriva unui naționalist Sîrb. De aceea între Sîrbi nici e prea mare părere de rău, că s'a prăpădit.

Al cincilea fișpan, alui Fejérváry va fi numit în curînd Géza Kurbinyi în comit. Comarom.

O expoziție națională mare să pregătește la București, pentru anul viitor. Deschiderea ei e pusă pe 3 Iunie 1906. Expoziția să face din privilegiul fericitei împliniri a 40 ani de domnie a Regelui Carol în România.

Guvernul a publicat fel și fel de concursuri pentru trebuințele expoziției. Intre altele va fi premiat un Imn (cîntec) al neamului românesc în cei 1800 ani decînd a adus pe aceste plaiuri din marea Împărăției române; alt imn al Domniei de 40 ani a Regelui Carol. Melodia imnului va fi premiată deosebit, cu un crin de argint. Să va pregăti și o scriere deosebită, în proză ori versuri, zisă „Cîntarea neamului românesc” la împlinirea alor 1800 ani, care să va premia și ea cu 1000 lei. După toate semnele Expoziția va fi măreață și mîndră, și Românii vor alerga nu numai din înfloritorul lor Regat, ci și din toate țările locuite de Români, la acest mare praznic național.

Din Orăștie pîn'acum sunt hotărîte vre-o 5 familii să meargă pe acel timp la București și apoi în alte părți ale României.

De protopop gr-or la Făgăraș a fost întărit și chirotesit P. O. D. Nicolae Borzea.

Bani falși. La postă din Pesta au cuprins Joi în săptămîna asta mai multe hîrtii de cele de 10 coroane false. Ministerul de comerț a făcut cunoscut la toate poștele să se uite bine la acești bani. Hîrțile false sunt mai spălăcite ca cele adevărate și mai dure.

Nicolau Bartha, cunoscutul ziarist și deputat ungur, care era model de stil ziaristic, — a răposat la capătul săptămîinii trecute.

Di Nicolae Georgescu, ales preot în Săcel și-a încredințat de viitoare soție pe dsoara Lucreția Străitar din Hațeg.

„Tribuna Dobrogei” este numele unei noue foi ce a început să apară săptămînal în Constanța, ca apărătoare a intereselor populației Dobrogece. Judecînd după primii doi numeri, e una din cele mai bine îngrijite foi ce apar în Țară, depunînd în articlii săi idei, nu numai nesincere frase irititoare. O conduce dl *Ion Adam*, distinsul scriitor.

Țeara desertorilor. În America, unde tot putlugarul are nădejde că poate ajunge în doi ani milionar, — nu prea vreau oamenii să între la cătane. Dacă totuși să vād asentați, apoi desertează cu miile și nu vreau să slujască. Anul trecut au avut 7000 de desertori. Iar în cei din urmă cinci ani au desertat de toți 27.000 de soldați asentați! Asa că comanda militară nu mai știe ce măsuri să iee contra acestei pustiiri ce tinerii cetățeni extravaganți americani o fac în jurul steagului lor cel cu steaua pe el. — Acum vreau să ridice solda (plata) dela 13 dolari cît e pe lună, la vre-o 20 (cam 100 de coroane).

Mulțumită. La petrecerea arangiată de tinerimea română din Brad și jur, ținută în 6 August a. c., au binevoit a contribui următorii domni:

Dr. Ioan Pop 10 cor., P. Rimbaș 8 cor., A. Feier, D. Maniu, cite 6 cor. 80 fil., Dr. P. Oprea 5 cor., I. Felea (V-Brad) 4 cor. 80 fil., V. Boncu 4 cor. 20 fil., V. Damian, T. Așel, I. Tisu (Cebea), S. Albu cite 4 cor., G. Părău, R. Costin, M. Giurgiu, N. Timbus, N. P. Ciofleia, I. Zirna, cite 3 cor. 20 fil., I. Cutean 3 cor., I. Stanciu 5 cor. 20 fil., I. Camap 3 cor. 20 fil., A. Damian 2 cor. 60 fil., I. Giurgiu, I. German, N. G. Ometa, A. Bogdan, cite 2 cor. 40 fil., I. Aner I. Andrei N. Fabritius, A. Bușă și N. Cristea (Valea-Bulsului), cite 2 cor., S. Andrei, I. Ghișă, S. Bogdan, Ganea, Dr. T. Tisu, V. Pacala, A. Vranciu, I. Némét, cite 1 cor. 60 fil., Luca 1 cor. 40 fil., Dragomir, Barna A., cite 1 cor. 20 fil., I. Demian, I. Laseo, Jula G., I. Ciofleia, I. Tisu, P. Cret, cite 1 cor., Furdul, Lasc, Hărăguș, Cămpian, Brana, M. Pop, N. Petrovici, Rus, I. Siminiu, cite 80 fil., T. Deanca 40 fil. Total au încurs cor., 15340 din cari subtrăgîndu-să speșele în sumă de 112 cor. 92 fil., a rămas un venit curat pentru fondul de premii dela gimnaziul din Brad de cor. 4028.

Primească contribuții și pe această cale mulțumită.

A. Damian.

O întrebare

cătră Dl protop. al Sighișoarei Dumitru Moldovan.

Din isvor vrednic de credință primim știrea, că la petrecerea ce s'a ținut în Sighișoară în toamna anului acestuia, dl protopop Moldovan în calitate de administrator protopopesc al tractului Cohalm, s'a declarat, publice, că: „cunoaște mai mulți preoți din tractul Cohalmului, cari nu-și împlinesc datorința; pe aceștia cu ocaziunea viziunilor canonice din ăst-an îi va pișca aspru și apoi garantează el că va face o alegere de protopop după plac.”

Deoarece ce ne aflăm în preajma viziunilor puse în vedere, și nu mai e cu putință a ventila această chestiune în o conferență preoțească și

Deoarece această enunțațiune a dlui protopop, dacă s'ar fi făcut, — e foarte desonorătoare pentru preoțimea tractului nostru, —

folosim această cale, pentru a întreba pe dl protopop, intru-cît sunt adevărate cele ce să susțin în contul dsale?

Ne place a crede, că dl protopop nu va fi paradat cu autoritatea ce crede că o are, pentru a ultragia demnitatea preoțimii submanuate, pe care tocmai dsa, după oficial ce ocupă, este chemat a o apăra! La toată împlinirea voim să cunoaștem adevărul pentru a ne ști orienta în ținuta noastră.

Preoții din tractul Cohalmului

Literatură

„Poezii” de Octavian Goga au apărut, precum am vestit deja în numărul nostru trecut. Deși cunoașteam poeziile dlui Goga, acum după cetirea lor la un loc, idea bună ce o aveam despre acest prețios talent, a crescut în măsură mare și acum îl vedem în deplinătatea talentului său. Dl Goga ni să prezintă neatîrnător de școala nici unuia din poezii noștri cari au întemeiat curente, ca Eminescu ori Coșbuc, ci e personalitate cu totul originală, mergînd pe cărările proprii, cu o siguranță și o forță de exprimare a ideilor, tot așa de mare, ca în felul său, Coșbuc. Originalitatea lui Coșbuc e dragălașa idilă din popor, dulce, veselă, senină, zburdalnică, ca tinereta însăși, el e poet cu suflet isvorit din sufletul poporului, și special din farmecătoarea parte a seninei tinereti naive. Goga are aceeași notă: suflet răsărit, ca o puternică izbucnire de torent de munte, din sufletul aceluiași popor, dar nu din sufletele zburdalnice tinerete, a copilelor și flăcăilor de țară, ci din sufletul bărbaților luptători, acel suflet care răsare cu fruntea încrețită de grija viitorului neamului său amenințat în ființa lui, suflet curat, dar năcăjit, care răvarsă durerea sa în toată împrejurimea sa, ba umple și valurile Oltului, a Murășului și a tustrele Crișurilor, cu singerarea durerii sale!

Poetul, căruia îi putem zice cu drept cuvînt, poetul nostru al celor obidiți, exprimă gîndurile și simțămîntele sale, gînduri și simțămîntes resimțite de tot sufletul românesc curat, — cu o profunditate și sobrietate impunătoare, deși cu toată discrețiunea celor încetușași, cărora nu le e liberă nici inima, nici limba: Abia spune a zecea și a suta din cite simte și ar vrea să spue! Înșuși felul lui de exprimare, e tip rupt din înlăunțita noastră peană și limbă. Mult peste jumătate din poezii sunt de acest fel, și abia restul din alte domenii, mai vesele, mai senine, ale vieții, în cari însă, și în acelea, poetul e la fel de puternic, de reușit.

Iar dacă ca fond așa e volumul, ca formă stă pe nivelul de forme perfecte ale lui Coșbuc: fiecare cuvînt la locul său, nici prea mult nici prea puțin și nimic forțat, limpede ca izvorul de munte și dînd o dulce muzică de cuvînte.

Volumul e un adevărat eveniment literar, și e salutată de toată presa noastră în articlii insuflețiți!

A să cere la Admin. „Luceafărul” în Budapesta (str. Molnár 10). Costă 2 cor. iar pe hîrtie holandeză 3 cor.

Apel

cătră toți p. on. domni și doamne, iubitori și spriginitori ai școalei și ai culturii naționale, cum și cătră toate instituțiunile noastre culturale și librăriile noastre românești.

Subscrisul voind a înființa la școala noastră conf. gr-or. rom., din Gurasada (tract. Ilia) o bibliotecă școlară și fiind-că atît școala, cît și biserica din loc nu dispun de avere în bani, iar poporul abia putîndu-și plăti speșele avute cu edificarea școalei și renovarea sf. biserici, încă nu poate contribui la acoperirea speșelor cu această bibliotecă, Vă rog ca pe unul cărora Vă zace la inimă cultivarea și înaintarea poporului nostru românesc, binevoi-ți a contribui cît de puțin și totodată îndemnați și pe alții din apropiere a contribui pentru înființarea acestei biblioteci, care este menită a desvolta cultura iubitelui nostru popor românesc, atît de înapoiat.

Să primesc cu mulțumită și cărți pentru acest scop.

Ofertele marinimoase Vă rog a le trimite la adresa subscrisului în Gurasada (Hunyad m.), care apoi să vor publica în ziare.

Sperînd că rugarea va afla mari-nimoși spriginitori ai școalei, semnez Gurasada, la 7/20 Octomvrie 1905

George Furduiu, învățator gr-or. rom.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

1904		1905	
2 Octomvrie		24 Sept. 1 Oct.	
Situațiunea sumară. ACTIV			
93,904.278	{ 66,087.278 Reserva met. Aur 81,497.854 27,817.000 » trate Aur 33,595.000 }	115,049.145	115,092.854
3,089.985	Argint și diverse monete	1,600.555	1,570.485
60,714.800	Portofoliu Român și Strein	59,074.688	60,615.532
11,998.777	{ *)Impr. contra ef. publice 5,262.200 » » » contcurt. 19,860.969 }	25,075.144	25,123.169
11,999.940	Fonduri publice	11,999.666	11,999.666
13,690.260	Efectele fondului de rezervă	15,153.610	15,153.610
1,724.046	» » » amortisarea imob. și mat.	2,930.477	2,930.477
5,577.247	Imobili	5,746.688	5,748.590
589.334	Mobilier și Mașini de Imprimerie	588.094	588.140
408.271	Cheltuieli de Administrațiune	413.767	430.419
78,939.430	Depozite libere	81,828.740	80,034.810
9,591.918	Compturi curinți	8,570.344	8,837.671
16,950.861	Compturi de valori	37,171.254	33,381.840
309,179.147		365,202.172	361,507.263
PASIV			
12,000.000	Capital	12,000.000	12,000.000
18,524.059	Fond de rezervă	19,878.642	19,880.604
2,832.428	Fondul amortisării imobilelor și material	3,016.596	3,016.596
194,872.800	Bilete de Bancă în circulațiune	246,243.090	244,289.140
1,461.065	Profit și Pierderi	1,560.783	1,560.783
—	Compturi curente	—	—
549.365	Dobânzi și beneficii diverse	674.321	725.330
78,939.430	Depozite de retras	81,828.740	80,034.810
309,179.147	Scmptul 5% *) Dobânda 6%	365,202.172	361,507.263

În cancelaria subscribului
află »numai decit« aplicare ~
un candidat de avocat

român și cu praxă »bună«.
Condițiunile după învoire.

Dr. Vasile Pahone,
advocat în Bistrița.

3-3

Cală mai în etate
să acceptează nu-
mai decit în neguță-
toria de manufactură
a subscribului

George Baciu
Orăștie.

5-

Cală mai în etate
să acceptează nu-
mai decit în neguță-
toria de manufactură
a subscribului

George Baciu
Orăștie.

5-

Sz. 4781—905. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az algyógyi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Adamovics Anna bábolnai lakos végrehajtónak Dávid Miklós boji lakos végrehajtást szenvedő elleni 80 korona tökekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §-a alapján és 146., 187. §§-ai értelmében a dévai kir. törvényszékhez tartozó algyógyi kir. járásbíróság területén levő Boj községben fekvő a boji 79 sz. tjkvben A + 1—15 rdsz. alatt felvett s végrehajtást szenvedő nevén álló egész ingatlanokat rendszámokként részletekben és pedig: 1 rd. 206 hrsz. szőlő „Pletyea“ 384 □-öl 159 K, 2 rd. 455 hrsz. szántó „La Krucse“ 607 □-öl 50 K, 3 rd. 591/1 hrsz. szántó „La gura velji“ 223 □-öl 28 K, 4 rd. 612/2 hrsz. szántó „La gura velji“ 860 □-öl 71 K, 5 rd. 715a/1 hrsz. szántó „La negyeje, funtina recse“ 515 □-öl 42 K, 6 rd. 862 hrsz. szántó „La negyeje in gernyikul“ 376 □-öl 31 K, 7 rd. 971 hrsz. „La negyeje“ 624 □-öl 51 K, 8 rd. 1008/1 hrsz. szántó „La negyeje“ 200 □-öl 9 K, 9 rd. 1126/2 hrsz. legelő „La negyeje, la gregyini la pan“ 59 □-öl 7 K, 10 rd. 1154/1 hrsz. kert „La gregyini la pan“ 64 □-öl 15 K, 11 rd. 1182 hrsz. kert „La gregyini la pan“ 208 □-öl 24 K, 12 rd. 1370/1 hrsz. szántó „Bojel la lazuri“ 45 □-öl 4 K, 13 rd. 1537/2 hrsz. kaszáló „Pojéni“ 435 □-öl 17 K, 14 rd. 1714 hrsz. kaszáló „Bábulnetye in poenicze la Bábulnetye“ 559 □-öl 23 K, 15 rd. 1735/2 hrsz. szántó „Magura“ 1 h. 760 □-öl 131 K, összesen 662 K, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi november hó 9-én d. e. 10 órakor Boj községhez tartozó megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alol is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet 6. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. jbróság mint tkvi hatóság:
Algyógy, 1905. augusztus 18-án.

Rozgonyi
kir. járásbíró.

Prăvălie românească. — Serviciu prompt.

P. T.

Am onoarea a anunța publicul românesc din Orăștie și din împrejurime, că am deschis o

prăvălie românească,
în Orăștie, Piața-mare,

de ferărie, coloniale, făină și diverse articole necezare la gospodăria casei, și fiind convins despre dragostea cu care este îmbră-
țoșată aici ori și care întreprindere națională — promițind totodată
că-mi voi da toată silința să corăspund tuturor recerînțelor unui bun
și solid comerciant, — rog inteligența și țărănimea românească să
mă spriginească în întreprinderea mea. — Numai astfe l,ajutându-ne unii
pe alții, inteligență, țărănime și negustorime, vom merge înainte
spre mărirea neamului nostru.

În speranța că mă veți sprigini cu dragostea cuvenită, rămân
al D-Voastră recunoscător:

Ioan E. Candrea.

4-5

Mărfuri bune. — Prețuri moderate.

Sz. 5714—905 tkvi

Arverési hirdetményi kivonat.

Az algyógyi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy „Ardeleana“ pénzüintézet végrehajtónak Oancea Pável a Mátyásé algyógyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 33 korona tökekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §-a alapján és 146., 187. §§. értelmében a dévai kir. törvényszékhez tartozó algyógyi kir. járásbíróság területén levő Algyógy községben fekvő az algyógyi 318 sz. tjkben Oancea Pável nevén álló A + 26 rdsz. 5043 hrsz. 592 □-öl területű erdőnek 1/2 részére 5 kor., A + 27 rdsz. 5460 hrsz. 149 □-öl területű szőlőnek 1/2 részére 8 kor., A + 31 rdsz. 5555/e hrsz. 1 h. 1254 □-öl területű szántónak 1/2 részére 94 kor., A + 32 rdsz. 5644 hrsz. 885 □-öl területű szántónak 1/2 részére 55 kor., A + 33 1735 1/2, 1736 1/2 hrsz. 1 h. 656 □-öl területű

szántónak 1/2 részére 126 kor., A + 35 rdsz. 1735 1/2/a, 1736 1/2/a hrsz. 484 □-öl területű szántónak részére 112 K, A + 36 rdsz. 932/1 933 hrsz. 553 □-öl területű ház és kert 1/2 részére 263 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1906. évi január 3-án d. e. 9 órakor a kir. tkvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt I. M. rendelet 6 §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezében letenni.

Algyógy, 1905 október 10-én.

A kir. jbróság mint tkvi hatóság.

Rozgonyi
kir. jbró.

!! Cancelarie de asigurări !!

Pentru puternicul ținut românesc din jurul Orăștiei, s'a înființat în Orăștie o:

cancelarie centrală de asigurări,

care să servească poporului nostru în chipul cel mai bun și culant.

Cancelaria o conduc trei domni români pricepuți în afacerile de asigurări, mijlocind asigurările cele mai favorabile, atât în contra pagubei prin foc, cât și asigurări pe viață, asigurări de zestre fetelor, etc.

Cancelaria își angajază agenți prin comune, între condițiile cele mai favorabile și dindu-le remunerații mai bune decum să dau de obicei agenților mici.

Cei-ce doresc legături cu această cancelarie, vrednică de cea mai mare încredere și sprigin din partea poporului nostru, — să se adreseze la ea pentru informațiuni

„Cancelaria de asigurări“

din Orăștie, Piața-mare.

2--

Creamul și săpunul de benzoe mygdale
conservează mal bine fața și mâinile!

Preparatele lui
Cornel Demeter
se pot căpăta în apoteca
N. Vlad, Orăștie (Szászváros).

Esență contra stelnițelor. Prin întrebuițarea acesteia să nimicesc sigur stelnițele. Prețul 40 și 80 fileri.

Prav pentru svabi și ruși. Aces prav nimicește goan-gele aceste atit de neplăcute. 1 pachet 40 fileri.

Hirtie pentru prindererea muștelor. 1000 să prind pe aceasta și costă 1 foaie numai 10 fileri.

Prav contra molilor. 1 cutie 40 fileri.

Prav contra asudatului picioarelor. 50 fil.

Prav contra opărelei la copii. 50 fileri.

Prav limonadă. Cu acesta să poate prepara o limonadă foarte plăcută răcoritoare. 1 praf 10 fileri.

Prav pentru îngrășarea porcilor, vitelor și cailor. Vacile dau lapte mult prin întrebuițarea acestuia. Preț. 60 fil.

Crēmă benzoe mygdale. Albește și înfrumșetează pielea, delaturează petele și alunițele de pe față, precum ori-ce fel de necurățenii a pielii. Conținutul e de tot nesticăcios pentru piele. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale, foarte fin pentru piele. Prețul 70 fileri.

Poudre Veturien. Cel mai excelent și fin pudor. Prețul 1 cor.

! Instrucțiuni pentru prepararea rumului, a diferitelor likeruri și diferite beuturi! !

Alegere mare în perii de dinți, în diferite prețuri.

Cereți pentru citit

Raze de Lună

un elegant vo-
lum de Schițe
și Nuvele, de

V. E. MOLDOVAN.

Prețul unui volum 1 cor. 60 fl.

De vânzare la administrația foii „Libertatea“.

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN:

IOAN NIGA.

Arad, József főherceg-ut 1 sz.
(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental, edifica și restaurează biserici în mod artistic, din care cauză îl recomandăm îndeosebi dlor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectorice cu deslușiri gratuite.